

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 44.

V Ljubljani, v soboto 3. novembra 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoludne. — **Naródnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrlet 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naródnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15**. Uradne ure od ure 3—6 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Liberalne kandidature in svoboda.

Glavni general dr. Tavčarja je zdaj, ko so volitve pred durmi, v svojem elementu. Friedrich Mallawerch, ki je svoje dni blatil slovensko literaturo po nemških listih na najnesramnejši način za 5 kr. od vrste, je zdaj precej dobro plačan od Tavčarja, da blati slovenske duhovne in si sproti izmišlja najbolj neumne istorije v kandidatih katoliško narodne stranke, liberalne kandidate pa povišuje v tretja nebesa v dopisih, katere istotako večinoma kuje sam. Možic ima talent za take stvari; pridobil si ga je med takimi ljudmi v Celju, ki so za podobne reči izšolani. Po deset dopisov na dan skovati jo Mallawerchu tako mala umetnost, kakor kakemu restantu zlagati se desetkrat na dan. Ta mož je duša liberalne stranke na Kranjskem; brez njega bi bil dr. Tavčar s svojo stranko ničla. Niti na kveder sešiti črevlji bi Tavčarji ne pomagali na konja, ako bi mu ne pomagal zvesti sluga, ki si je svoj čas mnogo mesecev služil kruh pri celjskem sodišču. Drugod na svetu bi seveda ne bilo treba računati z eksistenco take preteklosti, slovenska liberalna stranka je pa že toliko propadla, da je ni nič več sram in da se ne naveliča požirati umazanosti svojega glasila. Še hudič bi se bil že naveličal „Narodovih“ svinjarij, liberalci se jih ne; požirajo jih s slastjo kakor pujski svojo pičo iz korita. Žal, da proti tako podli stranki mora v boj stara slovenska stranka, ki od nekaj brani na svojem praporu geslo: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Tako stoje razmere in s temi razmerami moramo računati.

Ustanovilo se je pred leti v Postojini politično in gospodarsko društvo za Notranjsko. Spominjamo se dobro, kako so dr. Treo, Fran Arko in nekateri drugi člani tega društva tačas zatrjevali, da društvo ne bode liberalno, da bode stalo nad strankami in v nekaki dotiki je hotelo

biti društvo ob svojem porodu še celo s programom našega lista. Tavčarjev in Mallawerchov terorizem je pa odbornike društva tako silno ugnal v kozji rog, da sedaj plava društvo popolnoma v vodi najbolj protiverskega lista pod solncem. Zagrizen in odločno pronosirani liberalni kandidati so našli zavetja v njegovem okrilju. Mi le pomilujemo notranjske bivše narodnjake, da so postali tako silno napredni, ko koracajo pod liberalnim jarmom svojega glasila, da niti ne čutijo, kam se jih žene.

Posebej pa še občudujemo elastičnost dr. Ferjančiča, da se je pridružil Božiču in Jelencu in da ž njima vred bobna na shodu proti krščanskim možem, s katerimi je bil na Dunaju v enem klubu, ob enem si pa pusti vpričo ljudstva levite brati od dr. Tavčarja in poslušati očitaje, da „mora ponehati tisto večno hinavstvo, ki je do sedaj tlačilo naše državne poslance, ki so bili voljeni doma na liberalni program, na Dunaju so bili pa prisegali na krščanskosocijalni program“. Se-ve, ko bi Ferjančič imel v roki „bum-bum“, kakor ga ima Tavčar, bi si ne dal očitati hinavstva, tako pa mora molčati. Taka-le je svoboda v liberalnem taboru! Tako klaverno stranko nosi slovenska zemlja!

Volilno gibanje.

Kandidatje krščanskega ljudstva.

Na podlagi poročil, došlih iz cele Kranjske dežele, sklenil je osrednji volilni odbor katol. narodne stranke, predlagati zaupnikom, da se vsi dosedanji poslanci v kmetskih občinah zopet postavijo kot kandidatje. To so gg. Pfeifer, Pogačnik, Povše, Vencajz in Žitnik. Največ preglavic delala je volilnemu odboru kandidatura v V. kuriji. Dosedanji poslanec g. dr. Krek je zopetno kandidaturu o vso odločnostjo odklonil. Vse prizadevanje odbora, pripraviti ga do tega, so bili zaman. Dr. Krek je v

odborovi seji razkril vse svoje tehtne razloge, zbog katerih kandidaturu odklanja. Dokazoval je nujno potrebo, da ostane doma in se popolnoma posveti znanstvenemu ter organizatoričnemu in agitatoričnemu delu doma. Odbor se je konečno vdal dr. Krekovim razlogom in pozval svojega predsednika dr. Ivana Šusteršiča, naj prevzame kandidaturu za V. kurijo.

Dne 24. t. m. vršila se je seja razširjenega volilnega odbora. Kot poročevalec ožjega odbora je gosp. dr. Krek predlagal vse zgoraj navedene kandidature, ki so bile brez izjeme sprejete. Glavni odbor je torej sklenil, shodu zaupnikov predlagati: za V. kurijo g. dr. Iv. Šusteršiča, za kmetske občine pa dosedanje gg. poslance. Vsi predlagani gospodje so izjavili, da kandidaturu sprejmo.

* * *

Rovanje „Narodovcev“. V nedeljo so imeli v Postojini shod „Narodovi“ notranjski somišljeniki. Popili so mnogo pijače. Na shodu, katerega je sklicalo dr. Treotovo „Gospodarsko in politično društvo“ za Notranjsko so govorili Ivan Božič, kot kandidat „Narodovcev“ za kmetske notranjske občine, dr. Ferjančič za notranjska in gorenjska mesta in Lukec Jelenc za V. kurijo. Tudi dr. Tavčar je govoril v Postojini. Dejal je, da se mora razbiti „Slovenska krščanska narodna zveza“ t. j. da morajo biti Slovenci tudi na Dunaju razdvojeni. O tem dr. Tavčarjevem izreku je prva silnim veseljem poročala nemško liberalna graška „Tagespost“. Slovenski in krščanski možje! Ne pojdite na Tavčarjeve in nemške „Tagespostne“ limanice. Na delo, da bodo izvoljeni možje, katere je postavila katoliško narodna stranka! — V Novem Mestu so Slančevi prijatelji proglasili za naslednika dvornemu svetniku Šukljeju ljubljanskega notarja Plantana, ki za dolenska mesta in trge še ni nič družega storil nego da

Rožmanova Minica.

(Po Reimmichlnu.)

Visoko gori v rebri je stala majhna, čedna hišica, kjer se je reklo „pri Rožmanu“. Hišica se je gotovo zato tako imenovala, ker so bila vsa okna polna cvetic, in ker so, ne samo po leti, ampak tudi v najtrši zimi razne cvetlice molile pisane glave skozi okna, kakor radovedni otročki. — Kdor bi bil od zunaj ogledoval prijazno hišico in pisano cvetje po oknih, bi prav gotovo ne bil slutil, koliko bridkosti in grenke žalosti je obiskalo to hišico.

Notri sta prebivali Rožmanica in nje hči, Minica. Pred veliko, veliko leti je bilo, ko Rožmanica še ni vedela, da so na zemlji križi in težave; zdelo se ji je, da se ji ves svet tako prijazno smehlja, kakor cvetlice med okni.

Tu so prinesli nekega dne njenega moža v košu. Gori v planini je bil in je v rupo (vodnjaku podoben prepad) padel. Koliko je jokala, kolikokrat ga je poklicala po imenu, kako ga je božala in tresla, pa ostal je mrzel, kakor led in se ni več vzbudil. Spet je preteklo veliko, veliko let, nova sreča se je bila naselila v Rožmanovi hišici; tu je začelo vreti daleč tam na meji. Cesar je klical, in moralo je iti v vojsko

za domovino veliko mladih fantov, med njimi tudi Tonej, edini sin Rožmaničin.

„Toneja“, rekla je Rožmanica, „res prav nerada pustim, je res tako zelo priden fant; kar le more, skrbi za-me. Celo jesen je vlačil drva vkup. — ‚Vidite mati, mi je rekel, nočem, da bi vas po zimi zeblo.‘ — Kako mu je bilo velikokrat vroče! — V nobeno gostilno ni pogledal, iz cerkve je šel naravnost domu in večkrat mi je celo popoldne bral življenje svetnikov. Najraje je bil le doma. Iz mesta mi je vselej kaj prinesel: ali volnato ruto, ali sadja, ali pa celo kave; in zmeraj je skrbel, da bi mi kake reči ne manjkalo... Toneja bom res težko pustila, pa cesarju ga vender dam.“

Tonej je odšel z vriskajočimi fanti, mati mu je bila še zataknila za klobuk živo-rdeč nageljček. Ne enega pisma ni bilo od Toneja. — Le nekaj malo tednov je minulo, in prišel je tujec gori v Rožmanovo hišico ter je prinesel nekaj v ruti zavezanega. V ruti je bil Tonejev jopič in še nekatera oblačila. Jopič je imel luknjo, tako veliko, da bi bila šla svinčena krogla skozi, in okrog luknje je bilo sukno rdeče. V žepu so našli umazan mošnjiček in notri samo šest krajcarjev. Zraven so bile mašne bukvice. V bukvicah je bil rdeč nageljček, ki je še ohr-

nil živo barvo; zgoraj pa je bilo na listu zapisano s svinčnikom:

„Mati in sestri, z Bogom! Mene ne bo več domu!“

Dolgo je sedela mati pri peči na klopi in je srepo gledala te reči; ne ena solza ji ni pri-tekla na lica. Naposled so se ji začele poteze na obrazu izpreminjati, najprej tako čudno, kakor bi se hotela smejeti, potem pa so se udrle ubogi materi solze z nepopisljivo silo.

Tako dolgo je sirota jokala, da je popolnoma oslepela, in zdravnik je rekel, da so očesne čutnice otrpnile. Mlajša hči, Franica, se je po leti seznanila z neko tujo družino in je zašla na slaba pota. Mati jo je posvarila, Franica pa je nekega dne kar izginila in je ni bilo več nazaj. — Le eno hčer je sirota še imela; Minica ji je bilo ime; ta ni vedela, kaj bi vse storila, da bi materi lepše postregla. Minica je bila tudi edina tolažba in edino veselje uboge Rožmanice. Kako prijazno je znala mater pogovarjati! ven in ven je govorila, da bi mati malo pozabila svojo skrb in žalost, pripovedovala je, kakšno je vreme, kaj ljudje delajo itd. Vsak dan je morala gotovo stokrat slepi materi povedati, koliko je ura, morala je mater voditi ven na solnce ali doli v cerkev.

je razne zemljiške knjige po Dolenjskem obremenil s svojimi — terjatvami! Ker ima notar Plantan kot ljubljanski občinski svetnik dolžnosti do Ljubljane, bi volilci dolenjskih mest in trgov prav storili, ako bi si izbrali za poslanca moža, ki bolj pozna njihove težnje, in bo imel časa, jih zastopati. — Proti delavnemu poslancu Viljemu Pfeiferju kandidujejo „Narodovci“ Iv. Globočnika, veleposestnika na Dobravi pri Kostanjevici pridnega naročnika židovske „Neue Freie Presse“ iz katere zajema svojo političko znanost in menda radi tega priden nemškutar. Tudi proti poslancu Iv. Vencajzu, ki je bil vedno mož na svojem mestu, kandidujejo „Narodovci“ svojega pristaša v osebi Josipa Lenarčiča z Vrhniko. Upamo, da bodo naši možje vstrajno pri delu in da se na dan volitve „Narodovi“ kandidati in njihov glavar do sitega najedo — kislega grozdja.

* * *

Shodi. Preteklo nedeljo se je vršil mnogoštevilno obiskani shod volilcev v Toplicah na Dolenjskem. — Sklicalo ga je „Katol. politično društvo“ za Dolenjsko. Soglasno sta se postavila kandidatoma za V. skupino dr. Šusteršič, za kmetsko skupino Viljem Pfeifer.

* * *

Tržaški Lahoni si hočejo z vso silo pomagati do trdne zmage. V zadnji občinski seji so zato imenovali 400 novih meščanov.

* * *

Na Stajarskem. Volilni shod v Konjicah je na predlog kmeta Berget soglasno izrekel popolno zaupanje bivšima poslancema Žičkarju in Robiču, katera sta se proglasila poleg Berkosa in Dečkota kandidatoma. Shod se je izrekel za obnovev „Slovanske krščanske narodne zveze“. Za kandidato Žičkarjevo v peti skupini se je doslej izreklo devet sodnijskih okrajev, pa tudi iz drugih okrajev prihajajo poročila, ki govore, da ni nobenega vzroka odstraniti marljivega poslanca Žičkarja.

Politiški pregled.

Ogerska zmaga. Ogerska ima zabeležiti zopet veliko zmago nad Avstrijo. Bosanske železnice se bodo gradile tako, kakor je hotela Ogerska.

Ruske finance Najvišja kontrolna oblast je sestavila račune za leto 1899. Konstatira se z zadovoljstvom, da je bilo veliko več rednih dohodkov, nego je preliminiral minister financije Witte. Od vseh pijač je došlo 310 milijonov rubljev, 39 in pol milijona več, nego je bilo preliminirano. Od železnic je došlo 347 $\frac{1}{4}$ milijona, za 36 milijonov več. Na carini je došlo 219 $\frac{1}{2}$ milijona, za 23 milijonov več. Od 95 $\frac{1}{2}$ milijona

odkupnin za 18 milijonov več. Od sladkorja 67 $\frac{1}{2}$ milijona, za 9 milijonov več. Ali niso še priobčeni vsi računi, kajti tudi redarstvo, tvorničarstvo, tobak in drugo je doneslo več, nego je bilo preliminirano. Že gori navedenih 6 predmetov je dalo 131 in pol milijona več dohodkov. Leta 1898. je bilo rednih dohodkov 1.584.774.000 rubljev. Z navedenim viškom znaša že to 1.716.284.000 rubljev ali 9 milijard 521 milijonov in 341 tisoč kron. Nemčija: cesarstvo in pojedine države (26) imajo skupno dohodka pet milijard in 15 milijonov mark. Francoska 3 milijarde in 600 milijonov frankov. Angleška 110 milijonov funtov sterlingov, ali 2 milijardi in 640 milijonov kron. Avstro-Ogerska 2 milijardi 524 milijonov in 280 tisoč. Ruske novine povdarjajo, kako se je od prve milijarde l. 1898 (1.031 milijonov) redni dohodek pomnoževal od 70 do 130 milijonov vsako leto na 90 milijonov povprečno. Nadejajo se, da sibirski železnica in druga industrijalna podjetja še posebno povišajo redne dohodke.

Nova pridobitev Rusije. Časniki poročajo, da se je tibetanski kralj, Dolaj Lama, poklonil ruskemu carju v Livadiji, da mu položi v roke varstvo širne tibetanske države. Tudi kitajski poslanik v Petrogradu se je šel poklonit carju v Livadijo. Ta dogodek pa je zopet silno razburil Angleže, kateri vidijo v tem novo pridobitev Rusije v vztočni Aziji. Tibet je v enem oziru samostojna država, vendar je s svojo upravo odvisna od Kine in mora često storiti le to, kar vevajo v Pekinu. „Dolaj Lama“, čeravno ima oblast in sijaj polboga, je vendarle orodje v rokah kitajskih princev in ministrov. Zgoraj omenjenim korakom pa je izrečeno, da je hotel Li-Hung-Čang izraziti popolno zaupanje Rusiji ob enem pa zahvalo za to, kar je dobrega storila in še bode. Ako se vzame, da je Tibet jedina civilizovana država, ki ne mara Evropejcev, je ta politični akt pravo zmagoslavje za Rusijo, ki si pridobiva kraljestva in pokrajine na veliko jezo Nemcev in Angležev. Angleži se že prizadevajo 100 let, da bi našli pot iz Indije preko Tibeta, a ni se jim posrečilo.

Španski poslanik v Chile don Salvador Loz Guijano je napravil 300.000 dolarjev dolga in pobegnil. Vlado je ogoljufal za 200.000 dolarjev.

Domače novice.

Osebnosti. V Clevelandu v Ohio se je poročil g. Ivan Pucelj z gdč. Šuflajev. — V Črnomlju se je poročil g. dr. Jos. Malnerič, okrož. zdravnik. z gdč. Rafaelo Inglič. — Dne 5. nov. se poroči v Ljubljani g. dr. Milan Hribar z gdč. Berto Šlegel. — Gosp. Al. Majar, učitelj pri sv. Andražu, se je poročil z gdč. Frančiško Kupljen iz Žihlave. — Sodnijski izpit je napravil s prav dobrim uspehom c. kr. avskul-

tant g. Iv. Benkovič v Celju. — Na dopust je šel radi bolehnosti bivši slovenjebistriški kapelan g. Matej Osenjak. Preselil se je v Gradec.

Liberalci zastrupljajo celo javnost. Škandal na škandal si izmišlja Malovrh o duhovnih, ker se bližajo volitve, da bi jim vzel vpliv. V vsaki številki „Slov. Naroda“ je o pijanih duhovnikih polnootic. Ime in kraj se vedno previdno zamolčita, seveda ne iz krščanskega usmiljenja, ampak zato, ker si le liberalni učitelji take dogodke izmišljajo v svoji umazani fantaziji in jih pošiljajo Malovrhu, da jih ta zabeli še z restantovskimi dovtipi ter potem natisne v listu, katerega izdajata z dr. Tavčarjem. Ko bi mi o advokatih prinašali le četrtinko takega blaga, kakor ona junaka o duhovnih, joj, to bi bilo kričanja o zastrupljanju cele javnosti vsled nesramnega grdenja stanu advokatov. In istina je pa vendarle, da je med duhovni več treznih mož, kakor med advokati. Zato je ono grdenje duhovnov dvakrat škandal.

Kje naj ima duhovnik še besedo? Doslej smo mislili, da bodo liberalci duhovniku dovolili besedo vsaj v zakristiji, ker ga pogosto vanjo podé. Toda najnovejši nauk „Narodov“ se glasi, da naj bo v zakristiji prostor za — ženske, da smejo tam ženske komandirati, duhovnom kritizirati pridige in jih učiti, kako naj opravljajo božjo službo. Brez šale! „Narod“ sam poroča, da si je to oblast v zakristiji prisvajala soproga nadučitelja v Št. Vidu nad Cirknico. Ker je župnik pognal kiklo iz zakristije, je seveda dr. Tavčar v „Narodu“ ves strpen, grozi s Podrago, pravi, da se je župniku zmešalo in da zato, ker ne pusti žensk v zakristiji, ne bo dobil v prihodnje bire niti za farovške kokoške. — Take prismođarije pošilja med svet glasilo naše inteligence in verna liberalna čreda zadovoljno miga z ušesi.

Prednjaštvo in naše naprednjaštvo. Vedno se govori o napredku in naprednjaštvu. Zlasti liberalni učitelji imajo polna usta napredka. Mgsn. Tomo Zupan pa vkljub temu v „Danici“ trdi, da nazadujemo in vprašuje: „Smo li res sedanji Kranjci v to poklicani na svetu — da nazadnjačimo, in sicer nazadnjačimo do mala v vsem? To se nam v grobeh obrača umovito in kot gora trdovito naše prednjaštvo!“

„Narod“ in Končnik. „Narod“ napada poslance v „Slovanski krščanski narodni zvezi“, ker je imenovan Končnik deželnim šolskim nadzornikom za Kranjsko. Tako zabavljanje je prav po ceni, a pošteno ni. Vsakdo ve, da se je Končnikovo imenovanje izvršilo po razpustitvi državne zbornice in da ga torej poslanci niso mogli preprečiti. Kar čveka „Narod“ o „podkupljenih poslancih“, se samo po sebi označuje kot imperinentna laž in navadna lopovščina, katere je zmožen samo človek, ki je izgubil zadnjo trohico poštenosti. Da se dostojno osvetli moža, ki širi

Razven skrbi za mater je imela Minica še eno veselje — to so bile cvetlice. Po vseh oknih so cvetele in žarele njene ljubljenske v rdeči, modri, beli in rumeni barvi, nobenega prostorčka ni bilo več, kjer bi bila mogla še kaka cvetlica razpresti svoje rahle vejice in odpreti pisane cvetove.

Cvetlice zunaj v gozdu in na polju je Minica vse poznala in jih je vse rada imela. Pomenkovala se je z njimi in jih je smehljaje ogledovala, božala jih je in jih hvalila ali kregala, kakor bi bile žive in bi imele dušo. Pomladi, ko so prve kalice boječe pogledovale iz tal, ko so se prvi popki odpirali, tekala je po vseh travnikih. To je bila reč, to je bilo veselje, ko je pozdravljala prve svoje ljubljenske zvončke in trobentice!

„Oh, ali ste že tukaj, trobentice?“ tako je kramljala z njimi. „Kaj ne, ne morete čakati, da bi ves sneg skopnel; le brž zlezite nazaj noter v zemljo, zima se je le malo umaknila gori v goro; po noči bo spet prišla doli in vas bo zagrnila z ledenim prtom, pa bodete morale umreti — škoda bi bilo vaših lepih svetlih očesec. Le zlezite noter in zaspite, vas bom že prišla klicat, ko bo čas.“ — Čimbolj se je bližala pomlad in pozneje poletje, tem živeje se je deklica pomenkovala z ljubkimi cveticami.

Znala je tudi cvetlice skladati v prelepe šopke. — Prav spodaj je bila vrsta modrih bogkovič prstkov, nad njimi srebrn kolobar planink, nad temi pa so stale vse navskriž glavica pri glavici najrazličnejše cvetke; vse je bilo tako pisano, tako brhko namešano, kakor bi bilo na podobi naslikano. Šopke je nosila Minica v mesto in je vselej skupila zanje lepe krajcarje.

Nekega topllega poletnega dne se je napravilo dekle spet, da bi šlo gori na planino trgat snežno-belih planink za šopke.

„Beži, beži, Minica, bodi danes doma“, je prosila slepa mati; „tako hudo se mi je sanjalo nocoj; ko sem se zbudila, je pa zvonček pri Materi Božji gori v gozdu zapel tri-ali štirikrat; prav dobro sem slišala — to je slabo znamenje. Ko je oče v rupo zašel, in ko je Tonej notri na Laškem padel, je tudi zvonček po noči zapel.“

„Zvonček po noči ne more peti, to se vam je le tako zdelo, mati.“

„O, pa ne, prav popolnoma sem bila zburna in sem slišala, kako je zvonček večkrat udaril, pa le na eno stran, prav kakor plat zvona.“

„No, morebiti; ga je pa že veter zagnal.“

„O, pa ne; saj ni nič veter pihal; pa če bi bil še večji veter, bi znova ne mogel zagnati.“

„Le brez skrbi bodite, mati, prav zelo bom pazila, ampak na Sivo peč moram danes, tam rastejo najlepše planinke; lekarnarju sem obljubila, da mu bom jutri šopek prinesla.“

„Naj bo v božjem imenu, če je tako, moraš pač iti; no, pa pojdi sem, naj te še jedenkrat blagoslovim.“

S tresočo roko je pokrižala hčer, potem je rekla:

„Minica, pazi! Meni je tako, kakor bi se moralo danes nekaj narediti; če me pa še ti zapustiš, potlej mi res ni več obstati na svetu.“

„Le prav brez skrbi bodite mati“, je odvrnilo dekle, „na nevarne kraje še šla ne bom; zadnji čas ob petih bom pa spet tukaj.“

Vesela je šla Minica navzgor proti planini. Še ni bilo poldne, in že je imela toliko modre, lepo dišeče špajke, da je ni mogla več držati v levici in da jo je morala povezati v šopek ter dejati v ruto. Popoldne je šla še višje, na vrhe.

„Na Sivi peči ne boš dobila prida“, so rekli pastirji, „tam so planinke že rumene in imajo seme. Na oni strani, na Grebenu, tam jih je, kar cele kodulje so tam, samo do njih se ne more.“

Minica je splezala na Sivo peč. Ne ene sveže, lepe planinke ni bilo. Spustila se je na levo, tje proti Grebenu.

take podle laži med svet, mora se poskrbeti! Prav pravi „Slovenec“: „Sploh pa je od „Naroda“ jako nedosledno, da se jezi nad tem imenovanjem, vsaj sta slovensko liberalna deželna odbornika dr. Tavčar in Murnik sama volila v deželni šolski svet Nemca dr. Schafferja, ki ni nič bolj naklonjen Slovincem kakor Končnik. Kako lepo se poda v deželnem šolskem svetu poleg dr. Schafferja nadzornik Končnik! Vlada je s tem imenovanjem le to storila, kar so poprej storili dr. Tavčar in tovariši. Zato pa naj nam liberalci ne zamerijo, da njih kričanje ne smatramo resnim.“ Mi pa smo dobili vest, ki zatrjuje, da se je „Narodova klka“ izrazila: „Kaj nam mar Končnik, samo da je liberalec.“ Po dosedanjih nastopih dr. Tavčarja, je to popolnoma verodostojno.

„Slov. Narod“ in konjski mešetarji. Ni še dolgo, ko je očital „Slov. Narod“ vinogradniškemu društvu kot nedostojno, da ima konjskega mešetarja za krčmarja. Zdaj pa priporoča Dolenjcem za poslanca konjskega mešetarja in posestnika male kmetiške krčme za državnega poslanca. To je neka čudna doslednost, koja razumejo samo poštenjaki okrog „Slov. Naroda“, nikakor pa ne dolenjski kmet, kateri sicer odobrava burke krčmarja Mihlna v krčmi, nikakor pa ne sodi tako nizko o državnem zboru, da bi poslal takega delegata na Dunaj. Sicer pa kmet dobro ve, da je tlaka proč, in da ni treba več klanjati se Rakovniškemu grofu.

Dr. Kušar — kandidat za ravnatelja meščanske godbe. Pepe Kušar je brez dvoma cvet ljubljanske inteligence. Kdor ga je samo jedenkrat slišal in videl, mora to pripoznati. Taka velikanska inteligenca pa seve hrepeni po velikem delu in tako je baje tudi Pepe Kušar prišel do prepričanja, da bi bil prav za prav on pravi mož za ravnatelja meščanske godbe. G. Pahor je vse premalo bojevit in tako lepe muzike tudi ne razume, kakeršno si časih „špoga“ Kušar Pepe v družbi Bolčevega Pepeta. Preteklo nedeljo je Kušar prvič razkril želje svojega srca pri promenadnem koncertu meščanske godbe v „Narodnem Domu“. Baš ko je imel Pepe primerno kvantiteto piva pod kapo in bi najrajše poslušal godbo, vstali so godci in odšli v — „Katoliški Dom“ na koncert, h kateremu jih je povabila „Slovenska krščansko-socijalna zveza“. To je bilo Pepetu preveč! Kar usta je odprl in podal nastopno surovo izjavo: „Jaz in Tavčar protestujemo. Kar je farško, naj bo farško, kar je naše, pa naj bo naše.“ Navzoče občinstvo je obsojalo tako strast in je končno prišlo do prepričanja, da Kušarjev Pepe nastopa tako, ker smatra sedanje vodstvo meščanske godbe za nesposobno izvršiti svojo nalogo in ker meni, da bode še le takrat imela Ljubljana pravo meščansko godbo,

Z neke visoke stene se je bliščalo belo cvetje. Tu ni bilo časa veliko pomišljati, morala je gori. Poprijemajoč se za dolgo travo priplezala je na ozko polico. Tu je ugledala lepe, belim zvezdam podobne planinke, široke kakor dlan in tako na gostem, kakor žito na njivi samo en seženj je bila še od njih. — Globoko doli s planine se je zaslišal rezek žvižg. Ni se menila zato; nepremagljiva moč jo je vlekla dalje. Oprla se je na steno, prestopila se je enkrat in še enkrat in je stala z obema nogama na velikem kamnu. Že je prišla za šop planink, tu se ji je začelo pod nogami majati. . . . Pogrnala se je v stran, skok je bil prekratek, in z glasnim krikom: „Jezus, Marija in Jožef!“ je padla v grozno globočino. — Doli v planini je postalo hipoma vse živo. Ženske so kričale in tarnale, pastirji so plezali po stenah navzgor in se niso menili za smrtno nevarnost, v katero so se podajali; toda nikakor niso mogli priti do mesta, kjer je ležala Minica. Morali so po vrvi. Nekateri pastirji so se spustili po dolgih vrveh doli. Spodaj je na ozki skalni polici ležala Rožmanova Minica ubita. Krog nje so bohato rasli celi grmiči snežno-belih planink. Truplo je počivalo na ležišču, postlanem v nežnih planinkah, in potoček rdeče krvi je tekkel čez belo, zvezdam podobno cvetje. (Konec prihodnjic.)

kadar bode Kušarjev Pepe godbin komandant. Mnogo je bilo smeha tisti večer radi te originalne domišljije Kušarjevega Pepeta in kadar bo v „Katoliškem Domu“ zopet funkcionirala „ta zacoprana lehterna“, tedaj nam mora na vsak način pokazati tudi Kušarjevega Pepeta kot najnovejšega kandidata za ravnatelja meščanske godbe. — Toda bodimo resni! Dr. Kušarjev nedeljski nastop v „Narodnem Domu“ moramo najodločnejše obsojati. Meščanske godbe itak Nemci ne bodo podpirali in sedaj naj pričnemo po Kušarjevem receptu razdirati na veselje Nemcev meščansko godbo s slovenskim strankarstvom! Naša želja je, da se združimo v podpiranju meščanske godbe vsi ljubljanski Slovenci, meščanska godba pa kaži vedno svojo nepristranost. Tako bode Ljubljani ohranjena dobra meščanska godba. Prav je storila „Slov. kršč. soc. zveza“, da je pri prvi svoji večji prireditvi po ustanovitvi meščanske godbe jo povabila na sodelovanje. Ta korak naše „Zveze“ je pridobil priznanje tudi političnih nasprotnikov, — kdor pa nasprotno tuli, pa le kaže, da je njegova strast večja, nego pamet.

Iz trgovskih krogov. Trgovski pomočniki manufakturnih tvrdk so naprosili svoje šefe, naj bi bile prodajalne radi praznika vseh svetnikov popolnoma zaprte; tej želji so vsi radovoljno pritrtili pod pogojem, ako nihče naprošenih ne odpre. Začuden so pa opazili, da se je predznil nedozoreli nemškutarški dedič oziroma sin dosedaj občespoštovane tvrdke „Anton Schuster“ prelomiti svojo besedo ter s tem oskrnil prvi težko pričakovani praznični počitek! Obžalovanja vredno!

Blagoslovljenje nove gluhoemnice se je vršilo preteklo nedeljo ob navzočnosti dostojanstvenikov in vseh onih, ki so pomagali zgraditi to važno stavbo. Za to velesocijalno ustanovo so se v prvi vrsti trudili duhovniki, ki so z znatnimi darovi pripomogli, da imamo danes v Ljubljani gluhoemnico. Pokojni ribniški dekan Holzappel je za ustanovitev gluhoemnice volil vse svoje imetje, ki je znašalo 53.000 gld., pokojni knezoškof Wolf pa 8000 gld. Tudi apostolski vojaški vikar Leonhard in nekdanji kapelan v Železnikih Skušek sta darovala znatne svote. Tako se vidi toliko obrekovano duhovščino v prvih vrstah narodovih dobrotnikov! Načrte je izdelal in vodil delo c. kr. inženir Böltz. Deželni predsednik baron Hein je po blagoslovljenju izročil ključeve novemu voditelju zavoda gosp. Primožiču. Sedaj že biva v gluhoemnici 26 dečkov in deklic. Končno ne moremo si kaj, da bi ne zabeležili svojega zadovoljstva, da je bilo k otvoritvi povabljen tudi malo obrtništvo, ki je sodelovalo pri gradnji nove gluhoemnice. Naj bi se tudi pri drugih podjetjih vedno oziralo na male obrtnike!

Dr. Slanc in dr. Romih dva privandrana štajarca, nemškutarja postavljata poslance. Posta vila sta meščanom na Dolenjskem po svojem dragouspešnem delovanju iz Stiškega okraja dobro znanega c. kr. notarja I. Plantana, kmetom pa starega nemškutarja Globočnika, posestnika nekje pod Gorjanci, in pa grofovskega valpeta iz Rakovnika. Ne verjamemo, da bi se Dolenjci klanjali tej nemškutarški diktaturi, a čudimo se, da deželno šolsko nadzorstvo, ki je svoj čas tako kategorično postopalo proti vodji meščanske šole v Krškem, ker je pomagal pri ondotni posojilnici, pripustiti učitelju iste šole dr. Romihu, da svoje politične burke usiljuje Dolenjcem. Ali res nima drugega posla?

Pred deželno sodišče bode prišel Bolčev Pepe, ljubljanski občinski svetnik, ker je, kakor smo poročali g. Juriju Kmeticu iz Trzina zadal težko telesno poškodbo. Pričakujemo, da se gg. Požar, Senekovič in drugi občinski svetniki, ki niso tako bojeviti, ne bodo bali Pepetove družčine. In tega Bolčevega Pepeta je g. Stricelj sprejel za najnovejšega člana ognjegasnega društva!

Sodnijska obravnava proti Camberju. V preteklem tednu se je vršila tri dni od 25. zjutraj do 27. oktobra opoldne, razprava proti bivšemu uredniku lista „Avanti“ in voditelju tržaških soc. demokratov Rikardu Camberju, ki

je bil obtožen radi pet slučajev in sicer ker je od raznih oseb tirjal denar z grožnjami. Kot svedoki proti njemu so bili sami oderuhi. Sodišče ga je oprostilo 4 slučajev med tem, ko ga je za peti slučaj v zadevi oderuha Blette obsodilo na 3 mesečni zapor. Camber je uložil utok.

Čudno postopanje. „Bralno društvo“ v Železnikih se je udeležilo s svojo zastavo bakljade „Slov. kršč. soc. zveze“ na čast cesarjeve 70letnice v Ljubljani. Odbor je naznanil udeležbo pravočasno in pravilno na c. kr. okr. glavarstvo v Kranj. Dne 24. t. m. pa je prejel od „c. kr. urada za odmerjenje pristojbin v Ljubljani“ plačilni nalog za 1 K in 50 h in sicer 1 K kolek, 50 v. pa povišek. Dosedaj odbor ni kolekoval nobenega takega naznanila in tudi ni še nikdar kazni plačal. Naznanilo je bilo pravilno; zato je plačilni nalog popolnoma protipostaven. Prav bi bilo, da bi se naših društev ne nadlegovalo s takimi nezakonitostmi!

Premeten trgovec. V Idriji je prišel v konkurz trgovec I. Kramar. Sodišču se je malo čuden zdel ta konkurz in končno so res dobili po natančni preiskavi „Kramarjev šac“. Prebrisani trgovec je 20.000 kron zakopal na vrtu. Mi seve radi tega ne bodemo napadali vsega trgovskega stanu, ker vemo, da se v vsakem stanu dobe izjeme, ko bi se pa kaj sličnega dogodilo v kakem konsumnem društvu, pa vemo, da bi „Narod“ obdolžil vse zadruge.

Ga že imamo! Dr. Tavčar se je pred dnevi silno togotil, da nekdo onečeja trotoar pred „Katoliškim Domom“. Poizvedovali smo in končno prišli do zaključka, da se je dr. Tavčar v „Narodu“ pred zbrano slovensko inteligenco pravzaprav jezil nad svojega kužo, ki vedno onečedi „Katoliški Dom“, kadar gre s svojim gospodarjem mimo.

„Slomškova zveza“. Pravila novoustanovljenega društva slovenskih učiteljev in učiteljic ter vzgojiteljev je deželna vlada potrdila.

Ljubljanski kavarnarji so naznanili, da vsled vedno naraščajočih režijskih stroškov in obče draginje s 1. novembrom zvišajo ceno od 1 skodelice „moke“ na 13 nvč., 1 čašo kave na 13 nvč. in 1 čašo holandskega čaja na 14 nvč.

Naš rojak med Rusi. Več naših slovenskih rojakov deluje tudi med Rusi v odličnih službah. Deluje tam tudi g. Božidar Štifter. Iz pisma, katero je pisal odlični mož prijatelju, povzamemo: „Južno od Moskve, stare stolice mogočne Rusije in središča ruskega veličastja in mogočnosti, v Kalugi, stolnem mestu kaluške gubernije, sedim že skoraj celih 25 let. Dne 11. novembra bom praznoval svojo 25letnico. Tu sem bil nastavljen za profesorja klasičnega jezikoslovja, ko sem petrograjsko vseučilišče dovršil z odličnim uspehom. Začetkom sem učil v manjših razredih, kakih 15 let pa učim izključno v 7. in 8. razredu latinsko in grško, tu pa tam tudi nemško. V Kalugi sem se oženil s plemenito Rusinjo, imam tri otroke, enega fanta in dvoje deklet. Otroci so letos zvršili srednje šole in sicer vsi z zlatimi medaljami, kar je tukaj največje odlikovanje. Medalje so resnične, ne samo na papirju, vsaka velja 50 rubljev, t. j. okrog 70 avstrijskih goldinarjev.“ G. Štifter se je porodil v Lučah na Štajarskem. — Odličnemu svojemu rojaku, ki uspešno deluje v daljini, pošiljamo tem potom najiskrenejše čestitke za njega 25letnico, želeči, da ga Bog ohrani še prav mnogo let!

Cerkvena pesmarica. Izšla je „Cerkvena pesmarica“ za učence slovenskih ljudskih šol; zložil in sestavil Daniel Fajgelj Opus 163. Z dovoljenjem prečastitega knezoškofijskega ordinarijata v Gorici. Izdaja za organiste cena 60 kr., izdaja (dvoglasna) za učence 20 kr. I. zvezek. V Ljubljani 1900. Tisk R. Miličeve tiskarne v Ljubljani. Založil dr. F. S. Taka pesmarica se je do sedaj silno pogrešala, učitelj je bil res večkrat v zadregi pri izbiranju primernih cerkvenih pesmi pri šolarskih mašah. Gospod skladatelj je toraj zelo ustregel vsem učiteljem; pa tudi organistom pri začetnih manj izvežbanih pevskih zborih. To cerkveno pesmarico prodajata L. Schwentner v Ljubljani in Gašpar Likar v Gorici na Primorskem. Gg učitelji, duhovniki in organisti, sezite po teh jako melodičnih, umetnih in v cerkvenem duhu popolno dovršenih pesmicah, A. J.

Slovensko politično društvo v Ljutomeru vabi na zborovanje dne 10. novembra dopoldne ob 10. uri v gostilni g. Ivana Vavpotiča v Ljutomeru, dne 11. novembra popoldne ob 3. uri v gostilniških prostorih g. Martina Slana pri sv. Juriju na Ščavnici. Pri obeh zborovanjih predstavlja se bode volilcem kandidat za državnega poslanca v kmetijskih občinah gosp. dr. Miroslav Ploj, c. kr. dvorni svetnik pri upravnem sodišču na Dunaju. Rojaki, volilci, vdeležite se v obilnem številu!

Železnica z električno gonilno silo. Kakor čujemo, se sedaj proučuje, kako bi se bohinjska železnica oskrbela z električno gonilno silo.

Iz „Slov. planinskega društva“. Češko kočvo na Ravneh je obiskalo do 27. septembra 442 oseb. — Napravo pota od češke kočve na Vodine je poverila češka podružnica vodnikom Piskerniku in Potočniku, ki sta ga že dogotovila. Prihodnje leto bo torej mogoče priti od češke kočve naravnost k Logarjevi. — Nova steza od Mlinarskega sedla na Grintovec je gotova. S tem je postal Grintovec pristopen tudi od severne strani za vsakega izkušenega turista. Steza je dobro zavarovana na nevarnih mestih in mesta izsekana s stopnicami.

Osuševanje ljubljanskega barja. Čuje se, da je ministerstvo odbilo rekurz vevške papirnice in južne železnice proti poglobljenju Ljubljaničine struge. Sedaj bi bila stvar drž. zbora, da potrebno ukrene.

Drobne novice. Na Dovjem je pogorelo trem gospodarjem Guzelju, Mithrarju in Klančniku razven živine vse drugo. — V Kandiji pri Novem Mestu je utonil 20letni Mirtič, hlapec pri g. Košičeku v Novem Mestu. — Premeščen je davčni praktikant Fran Hladnik iz Trebnjega k davkarji v Škofji Loki. — Prihodnje porotno zasedanje v Ljubljani se prične dne 3. decembra. — Na Jelovici trasirajo široko vozno pot od savskega mostu pri Lancovem v obsežni državni gozd vrhu hriba 1016 m. — Slikarica Kobilca biva sedaj v Parizu in izdeluje sliko „Slovenci se klanjajo Ljubljani“. — Čudna zidarska pomota, Deželna hiralnica v Gorici je gotova. Te dni bi se imelo vršiti naseljevanje v novem zavodu, pri tem pa so zapazili, da so zidarji pozabili na — kuhinje.

S petrolejem polila se je v Kolizeju dvajstletna Frančiška Hladnik, hči kurjača na železnici. Deklica je previnila raz štedilnika svetilko ter se ji je goreč petrolej razlil po obrazu, ter jo hudo opeknel. Mati, katera je deklici prihitela na pomoč, se je opekla po rokah. Deklico so prepeljali v bolnico.

Razglas. Po razpisu c. kr. poljedelskega ministerstva z dne 31. avgusta 1900, št. 22321, se bodo spomladi 1901 iz državnih trtnic oddajali reznice (ključi) in korenjaki (žilice ali bilfe). Oddajali se bodo praviloma proti plačilu tarifne cene, samo izjemoma v posebnega ozira vrednih primerih tudi brezplačno. Cene so nastopne: 1. Za vsakih 1000 reznic po 4 K, 2. Za vsakih 1000 korenjakov po 10 K. Tisti, ki žele dobiti takih trt, naj se do 1. decembra 1900 zglase pri občinskem uradu ter povedo tudi, kakšne vrste in koliko bi jih radi prejeli. Pozneje dosepe prošnje se ne bodo uvaževale. Trte se oddajajo samo za to, da se ž njimi zasade vinogradi, zlasti matičnjaki, in vsaka trgovina s trtami, prejetimi iz državnih zalog, je kar najstrožje prepovedana. Končno se omenja, da je zaloga korenjakov znatno manjša, nego ona reznic, da se bodo mogle zategadelj tudi trte odkazati v primernem razmerju množin, ki so v državnih trtnicah na razpolaganje. — C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

„Naši narodni grehi.“ To brošurico moramo z nova najnujnejše priporočati, da si je naše ljudstvo naroči, kajti nauki in nasveti, zbrani v tej knjižici, so za vse Slovence enako potrebni, kakor vsakdanji kruh. Le tedaj, ako vse naše ljudstvo čita in si zapomni te nauke in nasvete, dosežen utegne biti oni uspeh, ki ga knjiga namerava, namreč zbuditi v narodu ono zavest v nevarnosti narodnih grehov za naš narod, katere zavesti v našem ljudstvu žal še pogrešamo. Vse naše razumništvo po deželi pa prosimo, naj se oprime razširjanja te pri-

proste, a tako koristne brošurice, ker s tem bodo izvršili lepi kos naloge, ki jim jo nalaga narodno delo. Druge zlasti obmejne liste pa prosimo, naj bi ponatisnili enako priporočilo. — „Narodne grehe“ se naroči naravnost pri „Nar. tiskarni“ v Gorici, dobi se pa tudi pri g. Breskvarju, knjigovezu v Ljubljani pred škofijo. Cena 50 vinarjeve komad.

Umrl je v Novi Cerkvi na Štajarskem iurist g. Fran Dokler.

† **Dr. Karol Chodounsky.** V Curihu je dne 23. oktobra nanaglooma umrl edini sin vseučilišnega profesorja g. dr. K. Chodounskega, g. dr. Karol Chodounský, star še-le 24 let. Gosp. vseučiliški profesor Chodounský v Pragi je Slovincem že dobro znan. On je načelnik češke podružnice slovenskega planinskega društva, in njemu gré največ zaslug, da se je postavila „češka kočva“ pod Grintovcem. Tudi njegov sin je bil iskren prijatelj našim planinam in našemu ljudstvu dobro znan. Bil je navzoč tudi pri otvoritvi češke kočve. S svojim očetom je napravil težko pot od češke kočve na Grintovec. — Tako težko skušanemu očetu izrekamo tem potom svoje najiskrenejše sožalje.

Tatu Skočirja, bivšega trgovskega pomočnika v Trstu, ki je mnogo tatvin izvršil po Vipavi in Ljubljani, je ljubljanska policija aretirala. Dobil ga je v pest stražnik Pohleven.

Nezgodna na južnem kolodvoru v Ljubljani. V noči od petka na soboto se je pripeljal tovorni vlak št. 116 iz Zaloga na južni kolodvor in je zadel ob sestavljajoči se vlak s tako silo, da je bilo sedem vagonov močno poškodovanih, štirje pa bolj lahko. Od obojga ni bil nihče poškodovan. Škoda je baje velika.

Odgnan zblaznelec. Minolo soboto so poslali po odgonu iz Novega Mesta na Saksonsko 28letnega Otona Maksa Alojzija Ditricha, ki je blazen in na katerega leti sum, da je za časa letošnjih vaj na Notranjskem v blaznosti umoril Marijo Duškovo iz Drage, ki je bila prišla obiskat svojega moža, ki je bil na orožnih vajah.

Podgorec in novomeški purgar. Purgar podgorcu (ki mu je drva pripeljal): „Miha, ali si klerikalec ali liberalalec?“ — Podgorec: „I, jaz sem Dolenjec tam izpod Gorjancev. Kaj pa je to liberalalec?“ — Purgar: „Liberalalec je zdaj to, kar smo bili jaga dni tu v mestu nemškutarji. Mi smo zmirej tisti, samo ime smo si predelali, tako je zdaj bolj imenitno.“ — Podgorec: „Aha, zdaj pa že vem. Je vse pri starem, liberalalec je nemškutar in mi kmetje smo pa še Dolenjci. Saj nej tako hudo to reč zastopiti, kakor ljudje pravijo.“

Opozorjamo na današnji inserat domačina g. Frana Čonžka. Njegovo dosedanje delovanje kot gostilničar v Kopitarjevih ulicah, kjer je vedno postreljal z izbornim pristnim vinom in izborno kuhinjo, pridobilo mu je vsestranskega zaupanja, katerega mu želimo tudi na novem mestu.

Najnovejše vesti.

Trst. Mej burskimi prostovoljci, ki so došli sem, so bili štirje aretovani radi anarhizma.

Berolin. Iz Pekina se poroča, da so dobili v vodnjaku cesarske palače utopljeno prvo cesarjevo favoritinjo Šenti. Cesarica vdova je zapovedala, naj se jo vrže v vodnjak. Drugo cesarjevo favoritinjo in 100 drugih dam so mednarodne čete ujele. Princ Čing je preoblečen v budhistiškega meniha zbežal na Mongolsko.

Madrid. Vlada je sistirala vse ustavne svoboščine, da popolnoma zatire nameravani karlistički ustanek.

Razne stvari.

80letnica barona Iv. Filipovića (Philippovich). Pred par dnevi je obhajal 80letni rojstni dan feldcajgmajster baron Fr. Filipović. Odlikoval se je v mnogih vojnah, tako l. 1848.—49. proti ogrski revoluciji in v Italiji. Jubilar je bil leta 1863. cesarjev pribočnik. Leta 1865. je bil imenovan cesarskim namestnikom v Dalmaciji, leta 1869. vojaškim poveljnikom v Kostnici, leta 1874. na Moravskem in v Šleziji, leta 1877. do 1880. je bil vojni poveljnik za hrvatsko pokrajino (granico) in poveljnik voja v Zagrebu.

Odlikovan je z nebrojnimi avstrijskimi in tujimi redi ter je imejtelj 70. pešpolka. Po rojstvu je Hrvat iz malega mesteca Gospiča. Tam so se priselili Filipovići iz Bosne. Brat tega Filipovića je bil za okupacije Bosne glavni zapovednik avstro-ogerske vojske.

GLASNIK. Kdo bodi naš kandidat.

V boju svobodne konkurence, podlegel je delavski stan mogočnemu denarju. Denar vlada dandanes vse javno življenje. Njemu se pokori vse, kar ima namen služiti skupnemu blagostanju družbe. Kjer je dovolj denarja, tam se vstanavljajo razna podjetja, ne sicer vselej iz potrebe marveč iz dobičkaželjnosti. Pohlepnost nekaterih ljudi po denarju je tolika, da si ne sramujejo svojemu denarju vslužiti stotine in stotine ljudi. Tako vidimo v službi raznih železnic na tisoče ljudi, ki pomagajo z lastnim svojim življenjem polniti denarne vreče posestnikom kapitala, sami pa niti toliko nimajo, da bi se mogli brez skrbi vsak dan nasititi. Isto opazamo po rudnikih, tovarnah, plavžih in vseh drugih večjih podjetjih. Toda to še ni dovolj, da bi denar izrabljaj samo one nesrečneže ki so primorani njemu naravnost služiti, marveč uničuje s svojo požrešno silo tudi druge manjše eksistence, male obrtnike. Kaj vse se ne izdeluje po tovarnah, katerih posestniki niti duha nimajo o te vrste delu. Mali obrtnik in njegov delavec pa skozi okna gledata, kedaj bode jela padati iz neba mana.

Te gospodarske razmere vstvarile so ogromno nemaničev, ki so obsojeni, za vsako ceno prodati svojo telesno moč, onemu, kdor jo hoče. Postavodaja, ki je bila ustvarjena od ljudi liberalno-kapitalistične vrste je z vso silo zavarovala posamne izkoriščevalce ljudstva s tem, da je dovolila prosto konkurenco dela in pri tem ni zavarovala s zakoni delavcev. Varstvo dela ima biti prva naloga resnih ekonomov, zato mora imeti delavski zastopnik popolno znanje vzrokov sedanje socialne bede. Poznati pa mora tudi zdravilo, katero bode pomagalo tudi proti volji denarnih baronov ozdraviti gospodarsko delavski stan.

Naš poslanec mora biti mož, ki se zanima za delavce. Naš poslanec mora biti mož, ki bode imel pogum vstopiti za znižanje delavnega časa po nezdravih podjetjih, kakor tovarnah in topilnicah. Naš poslanec mora poznati tudi naš program in skušati, da se ta program po zakonodaji v veljavi v javno življenje. Delavstvu je treba zagotoviti zakonito minimalno plačo, ki naj bo tolika, da more shajati z njo tudi za svojo družino. Treba je posebno državne zavarovalnice za starost in onemoglost, kakor tudi za čas, ko je delavec brez dela. Z eno besedo, delavec ima biti oskrbljen za vse slučaje svojega življenja, ker ima do tega v družbi, za katero mora žrtvovati samega sebe, neoporekljivo pravico.

Poleg gospodarskega reda, zahteva delavstvo tudi enakih političnih pravic, z vsemi drugimi sloji, in kedor hoče da ga bodo delavci volili poslancem, mora biti pripravljen streti politične okove delavstva in delavstvo rešiti kapitalističnega in meščanskega nasilstva. Da se omogoči delavstvu priti do svojih domov, bodi naloga našega poslanca izposlovati zakon po katerem se delavskim stavbnim društvom dovoli vsaj 3% redno državno posojilo. Tudi naj skuša sicer izposlovati za vsa taka podjetja državnih podpor. Istotako mora naš poslanec delati na najstrožjo omejitev za ljudstvo pogubnega žganjepitja, katero naj se zakonito omeji.

Kdor toraj hoče biti poslanec delavcev mora z vsemi silami vstopiti za delavske koristi, in imeti zato tudi potrebno znanje socialnega vprašanja. Pričakujemo, da bode dr. Šusteršič, deloval za označene točke, zato naj naše delavstvo in vsi delavski prijatelji v peti skupini navdušeno glasujejo zanj!

Delavske drobtine.

Zakaj bo boj. Prihodnji volilni boj bode odločilen, ako zmaga* pri nas na Kranjskem kr-

ščanska ali protikrščanska zavest. Zmagati mora pravo narodno delo, zmagati mora ono, kar je ljudstvu sveta krščanska zavest proti nekrščanski zavesti. Zato pa naj ne bo zgubljen noben naš glas. Vsi možje navdušeno na volišče za stvar, in nihče naj se ne da premotiti po kakih osebnostih. Glavno je stvar in stvar mora zmagati! Vsi naši možje na krov, v obrambo krščanske misli.

Socijalni kurz v „Slov. kršč. soc. zvezi“ se vrši vsak ponedeljek ob 1/2 8 uri zvečer. Predava g. dr. Jan. Ev. Krek. Zadovoljstvom beležimo, da se je za socijalni kurz oglasilo mnogo mladih moči. Dolžnost vsakega somišljenika je, delovati na to, da bo udeležba mnogobrojna in točna. V socijalni kurz je zadnji dan vpisovanja v ponedeljek ob pol 8. uri zvečer v stanovanju g. dr. Kreka pred škofijo.

Pouk jezikov v „Slov. kršč. soc. zvezi“. Pouk v slovanskih jezikih se vrši vsak četrtek ob polu 8. uri zvečer. Poučuje g. dr. Jan. Ev. Krek. — Pouk v laščini se vrši vsak torek in petek zvečer ob polu 8. uri zvečer. Poučuje g. Jan. Godec. Glede pouka v drugih jezikih se potrebno še naznani.

Javno predavanje. Prihodnjo sredo bode ob pol 8. uri zvečer predaval v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ g. dr. Jan. Ev. Krek.

Delavsko gledališče. V nedeljo zvečer je bil v „Katoliškem Domu“ časten dan za „Slov. kršč. soc. zvezo“. Priredila je namreč krasno predstavo „Mlini pod zemljo“ ali „Zadnji dnevi paganstva v Rimu“. Igra je v obče dobro ugajala. Le nekateri igralci niso popolno proučili svojih vlog. Pohvaliti nam je posebno tovariša Vinko Virensa, ki je zamorca sužnika prav Numido dobro pogodil in pokazal svoj precejšnji igralski talent. V obče je storila tudi večina ostalih igralcev svojo dolžnost, tako da bode delavsko gledališče pri nekoliko dobri volji priredilo lahko še marsikak lep večer. Pred predstavo je sviral meščanska godba pod vodstvom gosp. Beniška res izborna, za kar ji je bilo občinstvo tudi hvaležno in je priznanje pokazala z gromkim ploskom. Dvorana je bila naltlačena ljudstva.

Gorica. „Slov. kat. delavsko društvo“ v Gorici ima občni zbor jutri v nedeljo 4. novem. ob polu 4 uri popoldne v gostilni „pri Katariniju“.

„Zaveden delavec“ v „Narodovem“ uredništvu — tako piše „Slovenec“, se je zopet oglašil v „Narodu“. Ta možic, ki hoče govoriti v imenu ljubljanskega delavstva vpraša v ponedeljek: „Ali naj gremo v boj za klerikalnega protisocijalnega kandidata, ali narodnonaprednega ali socijalno-demokratskega?“ Na to odgovori „Narodov“ delavec urednik, da za našega kandidata nikakor ne, ker: „Prvi kandidat zastopa nazadnjaško strujo, torej je tudinasprotnik vsake preosnove v človeški družbi.“ Ta trditev je navadna časnikarska impertinentnost! Katoliško narodna stranka je mej Slovenci nositeljica gospodarskega dela, v naših vrstah stoje možje, ki so pričeli prvo slovensko delavsko gibanje, v naše „Slovensko delavsko stavbinsko društvo“ se je napredna svobodna gospoda v zadnji občinski seji zaletela na način, ki ni časten za svobodomiselnih občinskih zastop, v naših vrstah je mož, ki je mej Slovenci prvi povzdignil glas za splošno direktno, tajno volilno pravico, naša politična društva so, ki so za to ljudsko pravico povzdigovala odločno svoj glas, dočim so še pred par tedni naprednjaki proti tem zahtevam od katoliško-narodne strani pisali, da je zahteva po splošni, direktni in tajni volilni pravici revolucionarna politika, naš kandidat je mož, ki je napram poslancu narodno napredne stranke baš zadnji čas največjo odločnostjo ob zabavljanju „Sl. Naroda“ klical, naj sedita ljudstvu pravico, da bo v parlamentu zastopano ljudstvo, ki bonapravilo red v državni zbornici. Dr. Ivan Šusteršič, naš kandidat, je branil proletarce proti „liberalnemu“ naziranju, ki je priletelo iz „naprednega tabora“ in ki se je glasilo, da pri volilni pravici

ni staviti na isto stopinjo svetovno uglednega vseučiliškega profesorja in pouličnega pometaja. Tako je „Narodov“ „delavec“! In napredna gospoda hoče sedaj naj bi delavci šli v boj za njenega kandidata, za kandidata stranke, ki kljub opetovanim pozivom „Slov. katol. delavskega društva“ ubogim mestnim delavcem ne dovoli neznatnega poviška in ima tudi za polic. stražnike presneto malo socijalnega smisla! Zakaj se v „Narodu“ molči, kako je v nedeljo na shodu v Postojini branil Luka Jelenec stališče splošne direktne in tajne volilne pravice? „Zaveden delavec“ v „Narodu“ pravi, da morajo delavci voliti Luko Jelenca, ker je dražgoški Luka napreden učitelj, in posveti tej dolžnosti delavcev nastopno utemeljevanje: „Gotovo je delavcem koristna napredna šola, ker s pomočjo svobodne in napredne šole se vzgoje ljudje, ki svobodno mislijo, ki umevajo svobodo tako, da s svobodo, katero uživajo sami, nekrajšajo pravic drugim.“ Dobro! Ali pa ni ravno narodno-napredna stranka tista, ki ima svobodo samo na jeziku, ali niso ravno njeni pristaši tisti, ki ne umevajo svobodo tako, da s svobodo, katero uživajo sami, ne krajšajo pravic drugim. Zakaj se je vrgel v mestnem zboru ljubljanskem pod klop predlog za volilno pravico delavcev v ljubljanski občinski zastop?! Zakaj ne ugodite delavski pravici, napredni gospodje na ljubljanskem magistratu, ako „svobodo umevate tako, da s svobodo, katero uživajo sami, ne krajšate pravic drugim?“ „Narod“ hoče pridobiti ljudstvo s tem, da napiše na svoj umazani papir, da mora vsak voliti Jelenca, kdor je za napredno šolo in za praktičen gospodarski program, in komur je na tem, da narod vsled občega gospodarskega pritiska ne opeša v boju. Kak pa je ta „praktičen gospodarski program“ narodne napredne stranke? Kdo pa je tisti, ki je izvajal „obči pritisek“ proti združnemu gibanju mej slovenskim ljudstvom, kdo pa je tisti, ki ni grajal samo morebitne napake, ampak je zametaval združno gibanje sploh? To je glasilo liberalne stranke „Slov. Narod“, ki hoče sedaj metati v oči peska delavcem, kakor ga je metal nekaterim trgovcem in obrtnikom. Delavci! Pokažite vrata ljudem, katerih stranka vam ni hotela dati niti brezplačne posredovalnice za delo.

Kandidat Luka Jelenec in njegov program. „Narod“ pravi, da je v Postojini Luka Jelenec „razvijal svoj program“. Kaj je modrega povedal, „Narod“ ne pove in mislimo, da ima prav, ker o delavstvu narodnonapredni program nima niti besedice! To dejstvo najbolj označuje tudi kandidata narodnonapredne stranke in njegovo vednost v delavskem vprašanju. Program narodnonapredne stranke kaže, da je veliko socijalno gibanje, ki se vrši po celem omikanem svetu, liberalnim „učenjacom“ neznana stvar. „Narodov“ „delavec“ hoče valiti krivdo žalostnih socijalnih razmer na „stariše“ češ: Če bi naši stariši, dedje in pradedje imeli napredno šolo v novodobnem smislu, bi socijalne razmere v narodu imele povsem drugo lice.“ Kakor kaže program narodnonapredne stranke in njihov kandidat, tudi liberalcem novodobna šola nič ne pomaga.

Za peke. G. Andrija Zeiniger, diplomiran pekovski mojster v Zagrebu namerava izdati knjigo „Pouk o pekarstvu“ s slikami. V knjigi, katero je odobrila vlada, dobi vsak pek mnogo poučnega in koristnega. Knjiga bo izhajala v zvezkih po 20 novč., po pošti 5 novč. več. Kdor pridobi 9 rednih naročnikov, dobi 1 zvezek povrh. Kdor se misli naročiti, naj piše g. Andriji Zeinigerju, pekovskemu mojstru v Zagreb.

Iz cekarja. Da ne bo kdo mislil, da je moj „cekar“ kje v zastavnici, ali, da ga morda že več ni, hočem tu nekaj malega iz njega izložiti. Nekaj malega, pravim, to pa zato, ker nočem biti nadležna. Odkrito moram priznati, da sem že sklenila „cekar“ na „stari krami“ prodati in sicer zato, ker se mi je zdelo bolj prav, če pustim prostora spretnejšim moškim ljudem, zlasti ker se vedno povdarja, da se naj ženske nikar v javne stvari ne vtikamo. Jaz pa — kot domišljava Evina hči — pri tej misli že kar

slišim, kako se mi od vseh strani vgovarja, češ: „Beži, beži Katra, pa ne vtikaj se v stvari, ki te ne brigajo; če nimaš drugega dela pa pojdi vodo rezat! itd. In, kakor sem že omenila, sem se s to mislijo že do dobrega sprijaznila in bi tudi pri tem ostala, če bi me nekaj posebnega od tega sklepa ne odvrnilo. Da pa ne bo kdo ugibal, Bog vé kaj se je zgodilo naj omenim v sledečih vrsticah: Ni še dolgo, kar sem kresala po opravkih — s „cekarjem“ seveda — ter zijala prodajala, če bi ne bilo kje kaj za „cekar“. Kar prišeta neka šmentano „ofrtna“ gospa mimo mene. Jaz vsa presenečena sem kar obstala in — malo da mi ni ušla besedica: „kistjant“ ali kako se že pravi. Na moje veliko začudenje se ta visoka dama pri neki ženski vstavi in jo tako-le ogovori: „Da veste, če bodete našega gospoda volili, bom še pri vas kupovala, če ne — pa ne!“ Hm, kleka, sem si mislila, to je pa gotovo dr. Tavčarjeva Fani; glej, glej kako ima dr. Tavčar izbornega agitatorja v osebi soproge (pozneje sem zvedela, da to povsod zahteva), zraven me je pa obšla misel, da imam jaz ravno isto pravico katero povedati, kakor Tavčarjeva „frava“ ljudi terorizirati — če tudi zelo praktično — za bodoče državnozbornske volitve in zato sem sklenila, da naj bo ona prva žrtev mojega zopet oživelega „cekarja“! Obšla me je pa pri tem tudi neka maščevalna želja, namreč da bi ne bilo napačno, ko bi tudi krščansko ženstvo po zgledu gospe Tavčarjeve zahtevalo od trgovcev in obrtnikov: „volite krščanske može, če ne — ne kupujemo več pri vas!“ Pregovor pravi: „Klin s klinom“! Predno končam, zakličem: Krščansko misleče ženstvo! Me nimamo volilne pravice in se tudi ne pulimo zanjo, pomoremo pa vse jedno lahko k zmagi možem, ki bodo zagovarjali krščanske ideje in se potezali za blagor ljudstva, to pa prav po izgledu dr. Tavčarjeve soproge! Bati se ni treba nikogar, kajti, česar se Tavčarica ne boji se tudi nam ni treba. Torej! vsaka naj jo neustrašeno posnema! Jaz Vam pa obljubim, če bodete ugodile moji želji, da bodem rada večkrat — seveda če bo vas zanimalo, kaj iz „cekarja“ stresla, ker — tvarine ne manjka! Konečno mi bodite srčno pozdravljene! Z odličnim spoštovanjem se Vam klanja

Kati s „cekarjem“.

Kosilo dobil zastoj. V teku sedanjega meseca bo uvedla Dlamond Match Oshkoshu v Ameriki tovarna za žveplenke v svojih tovarnah, ki je največja jednake vrste na svetu, prosto gorko kosilo za svoje delavce vsako opoldne. Juha in kava bodeta glavne jedi. Postavljene bodo jedilnice, jedna za moške, druga za dekleta in nadzornik v uniformi bo vodil vso kuhinjo. Delavci pravijo, da načrt ne bo samo pripomogel k boljšemu njihovemu zdravju ampak tudi, da se bo v tovarni bolj pridno delalo. Kaj takega v Evropi pač ne dobe delavci!

Pozor!

Mizarstvo
ustanovil
IGNACIJ ROTTAR
mizar v srednji Vasi pri Goricah
pošta Kranj.
Izvršuje vsa dela točno
po naročbi.
28 (14)

Pozor!

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusob,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene

Somišljeniki!

Pišite za „Slovenski List“ — sporočajte mu hitro vse važne dogodke. Pridobivajte novih naročnikov!

Domača umetnost!

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

Andrej Rovšek

v Ljubljani Kolodvorske ulice št 22
v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (29)

Priznalno pismo:

Blagorodni gospod! Altar presv. Trojice, katerega ste naredili za tukajšnje župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravi izvanredno prijeten utis in hvali svojega mojstra. Vsled tega Vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si štejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Martin Poljak,
župnik

Ajdovec, 20. okt. 1899.

Išče se

učenec

kateri ima veselje za mesarsko obrt; kje, pove upravništvo „Slov. Lista“.

Kuverte s firmo

priporoča

J. Blasnikova tiskarna.

„Slovenski List“ se prodaja v Brusovi (Štefotovi) prodajalnici pred Škofijo in pri g. Podrekarju na sv. Jakoba trgu. Številka po 14 h.

Trgovskega pomočnika

ižvežbanega v železninski, špecerijski, mirotilniški in stekleniški stroki sprejme v službo

A. Cassagrande,
Ajdovščina. (Primorsko)

Otvoritev nove restavracije.

Zahvaljujoč se svojim dosedanjim čestitim gostom, ki so mi s svojim obiskom izkazovali zapanje kot dolgoletnemu gostilničarju v Kopitarjevih ulicah, in ostalemu slavnemu občinstvu, naznanjam uljudno, da bom

jutri v nedeljo, 4. novembra

otvoril svojo novo, izborno urejeno restavracijo na svojem lastnem posestvu v bivši

Sevnikovi graščini (Rosenbüchel)

Pod Rožnikom.

Zagotavljam, da mi bode, kakor doslej prva skrb postreči p. n. gostom z najizbornejšim nepokvarjenim dolenskim, štajarskim, črnim istrjanskim in goriškim vinom. Točil bodem sveže, najfinejše Koslerjevo, plzensko pivo, vzorno postregel z izborno črno in belo kavo, čajem, čokolado itd. ter s pristno domačo žgano pijačo.

Vsestranskim zahtevam bode služila tudi moja izborna urejena kuhinja, ki bode postrezala z najokusnejšimi gorkimi in mrzlimi jedili.

Zagotavljam, da mi bode, kakor doslej prva skrb postreči p. n. gostom z najizbornejšim nepokvarjenim dolenskim, štajarskim, črnim istrjanskim in goriškim vinom. Točil bodem sveže, najfinejše Koslerjevo, plzensko pivo, vzorno postregel z izborno črno in belo kavo, čajem, čokolado itd. ter s pristno domačo žgano pijačo.

Zagotavljam, da mi bode, kakor doslej prva skrb postreči p. n. gostom z najizbornejšim nepokvarjenim dolenskim, štajarskim, črnim istrjanskim in goriškim vinom. Točil bodem sveže, najfinejše Koslerjevo, plzensko pivo, vzorno postregel z izborno črno in belo kavo, čajem, čokolado itd. ter s pristno domačo žgano pijačo.

Franc Gonžek, restavrater.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje ulog 30. sep. 1900: čez 5 milij. K.

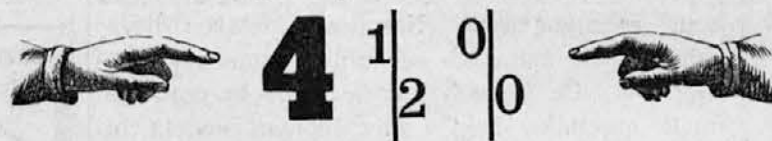
Denarni promet v devetih mesecih: čez 17 milij. K.

Ljudska posojilnica

preje Gradišče št. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.
Sprejema

Hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter obrestuje po

 **4 1/2 0/0**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1900:
5,853.620 K 97 h.

Promet v 9. mesecih od 1. jan. do 30. sep. 1900.
17,740.643 K 16 h.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Josip Jare,
veleposestnik v Medvodah.

Dr. Andrej Karlin,
gimnazijski profesor v Ljubljani.

Odborniki:

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

Francišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik Ljudske posojilnice.

Josip Siška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. koacipijent v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.